

Landsmåls- och Folkminnesarkivet
Uppsala

19942

Gotland

När

Thomsson, Magda. 1949.

ULLA:s fröjd. M. 87 Humleodling
och byggd.

27/3 49 Tillägg till orrust.

48 Bl. 4^e 1 teckn.
2 " "

19942
24661

5

1

Frågelista M 87 Humleodling och Brygd
I Humleodling

1 Humle? Är detta ord levande i målet? Ja.
Andra beteckningar för humle: Bajsst.
Finnas beteckningar för 'humle' med mera
specialiserad betydelse? Äj iss här bygdi
nyttåd vör int humblå till någ ann än till
ka äj dricka. Man förr hadd di äj handels-
bedar en särts humblå som di kallåd för
bryggaråjhumblå, de sägd di att de var ör
kokan humblå som di hadd kok ör de mest
bajskkajdi på bryggaråji u sän borketås
han u såldas äj prässna balar till kaup
männar, man de skudd laggår på dubbelt
så mik av slajkar änsål humblå, sått än
nu i dag vill folki helst ha kajntumblå,
sått äj iss här grunnlagå her vör ännu hum
blå själva som väscar mat väggar u på,
kåusgavlar u sumt her planter lustkåus av
humblå, rankar väscar långsat spalljerar.

2. Deteckning för humleranka. humblranka, humblåraja, de namnå har di väl jat där för att di jar galnå bi råjvas för di jar just sum di skudd var full av puttar langs kaj ranku, gallhumle? kommer av galld ofruktsam, men jag har alldrig set någu galld humblårankå aut n. de jar kuppår på va ivist ajn. 3. Glumlegård. Låns sådan i varje gård? Nåj int på all gårdar odlås de humblå int nåj, för de var int all som hadd skapli jård för kan tråjfs bäst på sand eller låjmyllå, int på barr dæti aurbäckar ^{u int på ryckbäckar} för kan vill ha råjktit måj vatten. Vid vilken bygg- näd brukade humlegården vara belågen? Glumblågårdån var mang stans bakum de såk. låjkånså (v.c.) um de var solut u bra jårdmån. Hur stort omfång ungefår hade humlegården på en myckåt fattig gård ^{en} ~~st~~ ^{hån} ~~hån~~ eller treaj kappåland um jårdmån ~~en~~ var skapli.

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÅR

Fogl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942, M. Thomsson, Gotl

På ett färmöget hemman? De var int på mang
 hemman som di hadd stor humblågårdar intä
 atminstn. int at iss här kolla män någon
 staurar gard hadd. nuck ätt halltunland maj
 humblå. Redogör i detalj för ortens ferna hum
 leodling! Var humblågårdin, staurar så såbbåd
 di kan vanlittrajs på a vat. äj ätt angä som
 de för de fyrt var "sol" för sol tycka kan
 um, u för de andra "le", för far storman
 fräjt spelräum på humblan så rajvar 'n.
 sundar rankar u stakar blisar kull.
 Dajm som hadd ont um jård planteråd
 humblå till käusbikar baj, a solu vägg
 allar en gaväl på sudarajdu u såbbåd
 stakar eller bant upp dum maj snöjrar
 u er kan alldri tro va humblå de blajr
 på, berr de blajr göjd si u skajt si sum
 de skall. Hajt taka kan ligg fullt maj
 fajn staur kinnar som mast'n. int fins
 någ blad på, u de har vår maj ännu i dag.

8

Barka humlestangar? Um ja skall gymm
 māj de, men de jār annas kalárka, u sá
 skall di huggas fyst. Mán humblástakar
 vácscar int þa var "hána" int jār de vart till
 lajt áttar dum þa burgi u int þa. Þlurá
 lajru u int þa sajjraum haldar, ánt'n. áj
 en gervácscar þaga þor di bikavar, var en
 sasc sjau ánar langa, di skall najr i jardi
 a styck u, sátt di int flangar kull. Þum
 leodling utan ris, þastar ja mi int þa u int
 þuke humlegard haldar, ja þastar mi þerr
 þa vanli humblágardar. Mán de var sand
 de stakar skudd i árdning fyst ja. Nár di
 þlaj þajmkájrda skudd de þarkar ella ska-
 lar, de gárdas vanlitvájs i mass maná nár
 de var áutlájsning þa vagar sátt int
 katar kund þum si som di vidda. Mán ja
 vill gymm þran gyuningi þur en humblágard
 þlanterdar u þrauktas till þran gyuningi
 u int gyn. māj þi þluck humbla fyst intá.

9

De fans ångar här i gamla tådar som
 di kallad för humblägass: ångar de hiva's ar
 ialt de var humblägardar i ångar. Di odlad
 nya mäj jårdysc en bit som var skapli pa
 a vat, där de var fräj sol u kackad sundar
 barvar mäj a korvysc de fick källingar u
 ban går i gamla tådar de. Lån när jardi
 var hurvi u fajn plögad di a djänt fur en
 famn millam vord fur yvar hajl stycka
 i de furar lågdes röjtana näjr staur u
 langa di jar ja som lang sväjskaft de
 lågdär all furar fram, sann fick kvintalki
 ga u rak till furu mäj a rajne u sann ättas
 mäj stautar u sletstuckan, u sann fick di
 vaxa, man tjäckt mäj rubi russgårsät skudd
 de pa di band såttär läjk bra pa hast som
 pa ladingan u när rankar blaj a kvarter
 lang älla så skudd di stakar en ^{ejän} famn millam
 var staka, fyst ära blaj int san stor skörd
 man brid är blaj de bättar. Ta ner humben?

Ja näjs humblån de var kalas som gård de
 män en ting glänt ja de far int var mejr än
 träj rankar kring var staka, ^{störjengar i stället bort} da blajs de staur
 fjän kuppnar som jär som staur kallkunningar,
 far de ga myn så mik rankar de vill, blajs de
 berr smat puss l, alltikon. Ja far int kalldar
 ga förbaj att humblån flaugar pa jakubsnati.
 När humblån skudd skördas, skördas rankar av
 näjs mat jardi u stakar bars aut pa gröjnjär-
 di, u där sto kvinfolki maj knäivar, saxar,
 korgar u kränkar fördu till ta mat skörde,
 u de blaj en gladar dag skall a tro, de
 gardas vanligväjs böjpa sätt de kund hald,
 pa a kajl vika an baj dajn u an baj denna
 Vilken tid på året skedde detta? Ja nä jär
 de så att de fins träj sortas humbla som
 ja kannar till u de fins nuck ännu majr,
 fyst jär de tyskan eller summakumblån,
 kan skördas i halv augusti, san kummar
 den som vår kallar för bajersk, kan jär

3) Juv-
ingarna

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Frgl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Acconr. 19942, M. Thomsson, Gotl

fjartin dagar sajnara u sajt kummar haust
 humblan som var har mast av, dan braukar
 vor ba omkring dan attanda saftambar
 kan aukar annas bast u jar staurvaschar
 man jar int ricktut sa starkar ja tycker
 att fajnost smakun pa dricka de gir
 bafersk man kan har sma kupper u jar
 mik bajs kar. De jar mik nag att u jar la-
 gum moan, de skall var raklit maj frajmyt
 in aj kupper u sa skall di gym u yppna
 si, di far int blaj mork u tarrar jar da gar
 must in, or dum u barn kan far kajlit jar in
 u smaklausar. Plucka av fruktstallningar?
 pluck humbla. Var detta mans- eller kvinnagora?
 de var mast kallingorka, da kund di fa kum
 ikop u prat um all saknis kajkajtar u de
 tycker alltut kvinnalki att de jar najsamt
 halst um de jar nagat najt frajarnal som
 gar av stapal, man nagan gulb kund u
 var maj for di kan var lajt najfikna di u.

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Fagl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942, M. Thomsson, Gotl

12
 Använde man tillfälligt lejgt folk vid humle-
 skörden? Ja de gerd di. Hur utgick dessas av-
 löning? Kallas kajl dagån u dajm som int var
 bajnas skudd pa humblä till jauldricke.
 Lagga humlegården? De färtar ja ni int rick-
 tut pa va di majnar mäj de, män här när
 all rankar blej avpluckna da bjardas di
 tibaks pa humblägård'n. u brajdas yvar, de
 löjad för kyldi pa vintan u de jär kanske
 de som mäjnas mäj till lägg humblägård;
 in. far bank längar aj en stajn an in. kan
 säj. Hur färvarades humlen? Fyst u främst
 skudd in. Berkas förr kadd di gutt um
 risstar, som di risstid sed aj pa ladlauan,
 när di traskad, di staldas i soti um dagån
 u hos in pa netnar, att di int skudd blej
 daggrata u luftar brajdas fulla. När in,
 san blej farrar hos kan aj bet majmvard
 säckar män de som skudd var till käns
 bikor stampas näjr aj humblätunne pa
 lufta

De teckning för viss mängd humle? De
 har ja int kajat någ ann, än pund, mark,
 lod, ort, eller nåva, de gamla di vågd
 bäst maj nåvan. Användes humlerankarna
 för textila ändamål? Nej de har ja alltri
 kajat umbaläs. Företkam försäljning av humle
 från orten? Dajm som hadd humblä till
 sätä så såld di in. pa sudamarkin. han
 var pa sandasraun i Gräjtlingbo, där sto
 kallingar maj markbasnida u vågd u sålda.
 Humblän om den användes som bytesvara?
 Ja han nyttas mit som bytavarä u, mat
 fisk, ull, frucht u va sum kallst. Gav man
 prästen tiande av humlen? Ja präst'n. skudd
 ha "kajnti" av humblän maj, i prästgardar
 var allstut stor känsald förr i taid'n. nar
 di hadd jerdbräuk. Späurt känsald själva.
 När Halstrum var präst här i min bandom var
 di naj ajgnas u fajr löjd u skatäran hadd
 di i matn, u de skudd mit drick till skall a
 tro

II

Maltberedning

- 4 Malt, andra beteckningar för 'malt': mältå
 Beteckning för en så stor mängd malt, som
 behöves till en brygd. Någon särskild beteckning
 för milt malt som skall var till åjn brygg-
 ning fins intå, de biror ja milt drick å, kor
 arna bryggå, mår ja bror um ja far lug u
 går o lågti, anmärkning för i de här styck
 jar ja kajm å, in å minst detalj. Ja bror
 att er mårnar milt kann de skall till, till
 a mältning. jar kålnu staur kan in, mält
 a tunnå ja en gang de går ja ja o kåt-
 nu mår de fins u sma kålnar som di int
 kan ha mår ån a kåltunnå kann ja.
 Fins adjektiv, som ange viss kvalititet hos
 maltet? Här har vör int vaskån langtag,
 ella korttag malt mår de skall var lagum
 åutlupa. 5. Beteckningar för 'korn, avseht
 att meltas eller dugligt att mältas. Malt
 kann. Förekan att malt tillverkades av

annat sådesslag än korn? Ja, av ryg "rygm
 alt", u um de var ont, um kann så fick i
 nödfall blandsed y dänga man da skudd
 ha vindas strajft sått all slajmkann
 gick ifran. 6. Mälta vad betyder detta
 ord? Um ja sår att ja skall mälte så
 bitäjdar de allt arbetå från de pyst u
 till de säjstå när mälte jär fardut. Man
 passivformen mältas betyda gro: um int
 känna för gro kan de alldri blä mält.
 7. Redogör i detalj för kornets beredning
 till malt! Vahur de gar till ti mälte för
 ja vist sår ja var läjti. Fyrt skudd känna
 vindas, för fjänt u stint kan skudd de var
 ti malt, så skudd baljar ställas aut
 undar bryggasväggi. (a. kornets "blötande"
 grodd kunnva sann). Så bräida ja kan
 kalmviskar u laggar på buktån aj baljar
 för kappkula de jär nödvändut att de
 skall var kappkul på baljar ella bunnar.

[strävigt hant]

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Frgl. M 87

för di bika^{er} var skara. I an slas de vind
 nå kanna^{er} aj kaljar mans ett kaldar pa
 visku^{er} sått ha ligger präsas dar ha skall
 man n. far int sle dum rickbut fulla
 för kanna^{er} skall ha raum till skrypp aut
 si "svalla" så skall de baras vattan pa
 and upp till kant n. så far de sta i trøj
 dygn man n. far så aj attar um de bika^{er}
 slas pa mejr vattan för kanna^{er} drickar
 aj si nar de svallar. När de sann har
 spat i trøj dygn mejr vattan pa, bas kappas
 or bunnar u vattna^{er} far skval av de far
 sta u rim av ordantlit, san kummar far
 mejr sackan u trøjskopu som n. kar gard
 sjalvar u så kaldar ja upp sackan u kan
 kajsar aj man kan far int kajs aj mejr an
 ja orkar kast sackan pa ryggan för n,
 u så baras kan upp u slas or pa galva
 samt kölner althar jar uppbar si
 gar ja i ordning maltbunten, de jar

⁴eu = en person

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR
Fgl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942, M. Thomsson, Gotl

mik viktut de, int farn var för bjäckar
 u int farn var för tunnar, blajr n. jar tjä-
 char kan n. kum till "brimsi" blaj for varmor
 u int kum till gro aut'n, blaj myggu u de
 jar int rolit. Ja tar skapu u skyflar runt
 ikring hogan satt'n, blajr, runtur, dann tar
 ja skapu avu u karar aut lagum bjäck
 u naglund runt, jar de bajlit ja haust in.
 farn var tunnar, um'n, sätter näjr handi
 far'n, int var bjäckara an till knokar ja
 handi, man jar de kalt far'n, ga till hand-
 loan. Dann ar de till sop upp runt i kring
 u sa klapp till maj skapu satt de blajr
 hart u slet allstans u kring kantar maj.
 Dann skall'n, byllar ja fyst a jar traj
 rajn säckar san mottar allar nag ann
 gammalt u sa jar kan da ligg i frid piss
 "n. laupar aut som var rar, de braukar
 vantluajs ta a vika um de jar kalt, man
 'n. jar huse ja u saj attar, att de int lau-

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Frgl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942, M. Thomsson, Gotl

par, änt för mika, för da kan de blåj ärka
 si bro änt kan, de jar änt så gudd till bisk-
 riv mik, änt hupan kan skall vara män, a vant
 ang säjr de straxt, kan väscar fort ikap när
 de gynnar, gro u kan blåj varmar u da
 skall in, röjras änt mä de sama. Maldbunken
 ella maldbuntin, de kan kajt vick som kälst,
 skall da röjras ällar bro änt iblant kan
 de ret var, ärka till bro änt buntin, um
 de har fat väsc änt näg för mika de skall
 in, äkt si för de, ja skall tal um en episod
 för en pretti är säm. O foffar skudd ga näjr
 till strandi u de träffad kan en annan foffar,
 ja sar änt namnä, kan tal um för o foffar,
 äkt kan kund änt bigräjn va kyusi kadd,
 sä, rabit änt bakum häusi va ivist en mör-
 gän män sä skadd in, ga änt u säj ättar,
 va var, de kan, fick säj ja kajt maldbunken
 var, änt kastan kan kadd väsc änt för mi-
 ka för ummor var näjgift u ovan u änt

4) [gnygga,
 krossa]

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942, M. Thomsson, Gotl

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Fgl. M 87

kadd ha någu svermor bi jålp si för ha
 var död, ja så kan de ga när int kaspan
 jar pa. Hon skall röjras hunt aut pa lufta
 u der kan de ligg en dag ella pau u slakna
 av löjda man de skall kara's maj a rajva
 fram u tillbaks någon gang, att bruddar
 int far ligg i frid u väsc majr sann skall
 "maltä"na gynnar de kallas för malt pa
 kölnu. För de fyst skall kölnu sopas rajn
 fran råtblortar u stöv som har blitt under
 ara, ja huscar att när vor var sma var vor
 så rädd för kölnegallin, de jar a flajs som
 ligger yva rajkyymungar i dajn hornä
 in i kölnu, sann skall risslar legges pa för
 kadd vor jalvikölna, bredar maj kul aj man
 de har falke trätkna pa för de tuläd mik
 längar för in. maltä blaj varmt sått sann
 yvågick di till risslar de jar mik bättar u.
 Ja så jar de till häjs alltikar pa kölnu
 u jamn aut de, sann skall de garas äld.

i kálnakulá, mån de dængar int vick vid
 som påkt ånt n de skal var barkni björk-
 skåjd n int far de gæras åld mæj fajtvid
 håldar ånt n. mæj kylvælsþænar for ræjkæn
 gar ginum maltá sátt de far int var mæg
 som gör stygg luekt. Ja ná þror er vâl þorr
 att de skall þærkær mån de blæjr int næg
 mæj de næg. Ná skall de þorr vermas en
 þajmá u rojras a þar gangar u þrid gang-
 an ja rojrar de laggar ja ikop u stænkur
 de ræjklit mæj vattæn a halft span for
 de jar vicktit att maltá blæjr sytt, ^{sá} ^{u nylana}
 laggar ja ikop de i hunt þra kálnu igæn, de
 gar att maltá blæjr sytt u sá kumma malt
 luekti æj sá gar ja þæj ella efvatæjd'n. þa
 dagæn u kl. 9 þa kvæld'n. rojrar ja ånt
 de sátt de blæjr svalt igæn sá haldar ja
 þa i þræj dagar man de líkþovar int var
 akka st. ånt n. kan lætt blæj nagan dag
 nár'n. þar gert sá þræj dagar attasi skall

b. borkning de senn barkås, de jar berr till elda u
 röra, män de far int blaj för starkar eld,
 för da kan maltå blaj kånåbrant u da blaj
 drick int gutt, män de kan u ta eld i kånå
 unvån int säjs åttår eldån när maltå mäs-
 sår jar bårt. Maltbastun, allt de som star
 uppsäckna si åj präglistu här häjrs int
 uss till här i Gotland, ånt n. här har vor
 kånå antingan åj smidu ella bryggakånså,
 när maltå är lagun tøft skall de knæcka när
 in. båjtar åj ett kann. När maltå är tøft är
 de berr till häjs upps de åj säckar till mal-
 ning. c. karnåts sönderkrossande. Torr åj
 gambla häjd in, malåd di malt på handkvån.
 Handkvånni listos, au tån runt stajnar åj
 kantan på den yvåsta var, ett kul u i de
 kula såttås en kajs som sat fast upps.
 taka måj, de var kul mitt i stajnar, måj,
 dån undastå stajnan lag åj a fajrkantå
 lada u där åj kom de fardu maltå som blaj

mal si. De var herr till sta u vaju runt
runt män, de tåjdåd int mikä, kund'n, fa ginnu
en kån träj kappnar till a läjti byggning så vor'
n nåjgdar. Ja nå var malta' fardut u malt-
ningi avskild nå skudd berr mäldu sopas
uyp. avfalna graddar på maltad säd.

De jar va vor kallar för mälda, de nyttid
di i gamla tåjdar till gi konar när de
hadd kalvå för de to uyp mjölkädrar
u så skudd de bevar dum för kalvpe-
bar, di fick berden när var gang, äj malt-
dricku, för förr när konar kalvad skudd
di alltut ha varm maltdricka, da kam
hajldi "äfterbörden" fram förr, u så fick
di träj salt strämningar u ajn skajva
brö. Ja de var mang konstu sidar u
bränk förr äj tåjd'n. ja tycker de jar
mäst'n. synd um di rajnt skall blaj
bertglajmdä de har vart mik nyttut
u vackat här på Gotland mäj

III Maltdrycker

8. Hur benämndes ortens, av gammalt brukade maltdrycker? Öl, eller svaldricka "svagdricka"; kunn-dricka var de s. om ^{hajtad} s. om svaldricka. Men de var, a kalling som kund brygg faje sortas dricka av ojn bryggning u namn gav ha olajt sortat. abasum araman var, de bast kallad ha for "starkasium" de dar mest for "millumasiium" de trid gynt blaj fent u de fick hajt "kort naj" u de fjard sajt attarinnu som masten. var som vattan kallad ha for "pitikaj". Man ja namnar ing namn for attakumar livar annu. Avrags med ordet öl möjligen maltdryck av särskild hög kvalitet, ja öl var de starkast av all malt-drycker, um starkt öl kund de sägas de här de var rajdut knastar de, man gubt svaldricka kalldas u for spajdricka. Finnas skämtsamma, eller bildliga användningar, av ordet öl, ja vist hadd di knaut-

öl, da var de gammalt u hart, sått da kund de sla i hända, sått um di to till för mikt så kund di blaj pirum, så var de verrningöl, de blaj di bjandna när di skjau-
 bad för verrninglassi, dandaöl, eller dunder, um starkt öl, de här de var dunda de.

Finnas specialbenämningar på öl (dricka) vilka avse det tillfälle eller den tid då ölet brygdes? Jaulöl som brygdes till jaul, bryllops-
 öl, gravöl eller begravningsöl, sletkalöl, Häus-
 atingsöl, kansölsöl, lajkskänöl, när ungdomar var på lajkskänä skudd di u ha en tar gull dricka. Ängelöl har ja int häjrt talas um, man sått fram drick till staffan har ja set.

10 Finnas specialbenämningar för öl (dricka). vilka avse tillverkningssättet? Brygg-
 dricka, de fins mang benämningar på dricka, när de rinnat av häjtar de löuna, när de kummar gj kara forn de gynnur jara, häjtar de ojäst dricka, u de skaln. akt si för um

'n, ind vill ka ont i megan ifall n, drickar
 mik, ajast dricka. "Stekol" mynkast varmt
 dricka vidd kalar, gan ka nar di kom,
 hajm tradt u svajona fran skogan allar
 snajkastningi nar de var kalt. Her star
 att n, skall noggrant rajdugara i detalj
 beredning eller servering, som karaktise
 rar var och en av kithorande maltdryck
 sortar. De jar mik svart till ja nag samman
 hang aj brygningi attar iss fraglistu for
 de liker ar sa lajt o brygningi har, ja
 Gotland ja vill annas maltst int kajk na
 de har fraglistu en gang for ka har for
 villar majn brygningi som ja har na majn
 fam fingrar san ja var jamban ar u ing-
 an har slat mi na fingrar for till brygg
 dricka, de jar a ardsprak som sar sa
 forstar a vall, u ja har allbut hatt birajne
 for gutt dricka ja skall fyrst svar na
 frager man s ann skall o ja vit lajns ja

1/2 g gott,
 utom praelistans
 ord

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NAR

Frpl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Acconr. 19942, M. Thomsson, Gotl

bryggar bed öl u tunn dricka. 11 Deteckning
 för tunt, dåligt dricka? Najnlaust blask.
 12. Deteckning för starkt dricka? De var
 knastar de. 13. Finnas adjektiv eller verb,
 som beteckna vissa egenskaper hos dric-
 ka? Bajskt, saurt, själusäurt, skalt, natstan-
 de, man aldri har ja kjert, att drick kan
 blaj' dué. man sannu kan bräjd si, de bitaj'-
 der de sam som själusäurt u de kan de
 blaj' pa summan um de jar varmt nar m.
 kallar pa vattan ansin, ja rast in, man de
 har de bigrajnar er int foru ja far skriv
 um de ätter mitt aig handa. 14 Bryggga?
 Bryggga. Finns annan beteckning för bryggga-
 dricka? Naj. Finns särskild beteckning för det
 som framställts genom bryggning? Bryggga
 bryggd. 15 Brygd är detta ord levande i
 målet? Ja. Andra beteckningar för brygd?
 Här finns int någ majr kranglu ord för
 bryggga. 16. Var har brygden av dricka öl

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Frgl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942. M. Thomsson, Gotl

ägt rum? I bryggakåus vitja de kan vajm
 som hålst begrajna de sår ja si själft,
 karpån ropar sitt ägg namn. 17 Finnas några
 minnen av dricksberedning utan vörtning och
 rostning? Ja nuck har ja häjrt palas um, att
 Jartas i häjdi förr bryggad ajnbarsdricka
 men ja jar int ricklut säkar pa hur di gar-
 dä man di pluckad ajnbars u bryggad
 drick pa, di slo kaktitt vattån pa bari u
 så fick di sta u draga, sann säjldes di
 ifran u kaktas kumblä u löjt sockar u gavs
 jäst pa när de blaj lagum svart, um träj
 dagar jar drick järdujäst. 18. Måsk mask?
 Vad avses med detta ord. Mask eller mas-
 kan jar de som blajr igånn aj rastbum-
 ni eller majsbumni när drick har rinn
 av, u de jar kräki. 19 Redogör i detalj för
 ortens forna beredning av dricka öl?
 um ja nä skall ta u stick imillum maj
 majs brygningi här, ja tycker de passar

bäst här. Um ja nå skall gynnåmjå a stor
 brygning mjå öl, annas när de int skall
 var till någ särskilt åntån ja här bryggar
 vantit sundrickå da jar de int ret så
 umständut. För de fyst så skall för skaff
 kajm åjnå för de skall kokas åjnålag fyst,
 brygas gråjtu smäckande full u ka gar sjå
 jämtånåtas spanu åj, ka skall bårås full
 mjå vaktån de skall gåras dagån foånt
 förn^{de} n. skall brygas u så skall de lag-
 går åjnåstryser i gråjtu u så skall de
 åld undar sått vaktån för koka stund
 undotåd'n. här ja säckförklåpa u pluc-
 kar fram brickari, bunnar, beljar, drick-
 byttå u drickannu alltihån skall gåras
 åjnålag åj, rajnt skall de vara för drick
 för int smak munkå ållar kärpåult de
 fans en dajt som ålltut kadd kärpåult
 dricka, man de var int gutt de nåj u
 int var de gutt till fa bort den smakan

källdar, da skudd de kokas lag na gran u
 kalm, de kan ta fjärlar smak ör träjkar, de
 har ja söjkt själv för ja ropad in en fjä-
 ring na en avsjon kan sag fjävar aut
 män kan var int gear, män ja har pad 'n.
 bra maj sannar lag u ja nybbar kan ännu
 när ja brygar majr än tunnu full. Ja har
 allkut kan brygstajnar som ja har till lägg
 na raskalman att kan int skall flaut upp
 äj brygbunni, de stjagnar skall u kajsas
 ajnleg na u skauras rajn maj skaurbust
 När så ajnlagan jar färdukakbar, kan skall
 kak piss kan bläjr bräunar, da skall 'n.
 kajsas äj kari, brygtrat 'n. sättas na drick-
 tunny, träjkar maj dricka brygdas de förr
 i stajd 'n. till jaut u så slo de a spann
 ajnleg äj var tunna u så näglä stillkar
 ajnä u så sättas sprunda äj u så skall
 de ruskas u rullas maj dan kajt ajnlagan
 äj till dars, att 'n. bycker att, de skall

30

var rajnt man för säkapajts skuld sä
 sä stjolar ja upp arman u bar in kan
 ginum sprundkula u kannar ättar un de
 int sikar nög fölsk in äj kára ättar de
 gamla dricka, kans de de ännu nög miss-
 tänkt bar ja skaurbust'n, u skaurar ikring
 biss de kans rajnt, sä gar ja mäj all dric-
 kari u sann för de baljar teur, di skall
 u ajnlag äj u drickannu u drickbyttä,
 de skall u garas rajnt var gang in, bygg-
 gar för de fylgäd alltut mäj i akror u
 äj slakdojan u i skogän u till strand
 matpus'n, fram u drickbytt bak kapbind
 si mäj a snöjr yvar aschi. När san ajnla-
 gan har fat stat äj baljar biss kan har
 svalna de skall di skauris, u legrar skudd
 u ligg äj ajnlagän, legrar de jar en säc
 bitar ajnä, skalne ajnar kannar som skall
 var till lagg äj buttan ja räsbbunni, de
 skall ja biskriv sann, kari skall rajnt fyst.

4 beläggning
 (av mögel o.d.)

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Fp1. M 87

Nå skall skårbustn fram, baljar skall
 skåras bad åtna u inaj u skyllås māj
 rajnt vattan förr skårdås de māj askē,
 mōn nå skårar ja māj sāna u all drick
 kari skall skåras åtna u kenickar u
 kappar u sprund skall fas ör u skåras,
 man ajnlagan far var aj drickari till denn
 degan till i "morgas" allar mār stajli, da
 ruskar ja annu en gang aj drickari u star
 ör ajnlagan u tar ör ajnās trysar u star
 a spann vattan aj vart kar. Ja nå jar
 förbirajdelsan gärdar till starbrygning.
 Nå barar ja fyst grajtū full māj vattan
 u säjr allar att de jar vid inna, u fajt-
 vid u kånsticker till hands, sänn laggar
 ja i årdning rast'n, u de jar a vikdūt
 kapitt. l, för um a pajkå int fick ~~rest'n~~ ^{brygen},
 till rinn så blaj ka alldri gift, ja kadd
 en gang a pajkå som int fick rast'n,
 till rinn man ka blaj i stajstlist lega-

veld ha ska ja säga. Ha pussläd u smuss-
 läd äj brygakausa u ja kund int bigräjje
 va ka gärdä, da sto ha u bauläda yvar att
 ha int fick brygän till rinnä u mäst yvar
 att ha int kadd näg äutsiktar till blaj
 gift, män ja hyggäd na u sägd att han
 skatt int var lajsi ja ska jälp di u sä
 jälytas vör at u kajst av va vrist, a smula
 som var äj rästkunni u gynt ja näjä fran
 gynnigi. U nä skall ja tal um för er lajns
 rästk'n, skall läggas till storbrygning till
 jaul kan ja säga i gamblä' lajd'n. när
 ja brygdä träj kär drick till jaul kadd
 ja han rästar män nä brygar ja bär ja
 han kär sätt nä kär ja bär en rästk, kan
 gärdas u äj ärdning dagän foäut. Fyrt
 gick ja nyv ja rindana u lajtad äut
 en putt langar rajnar rygkaln sä
 so ja en putt u bräjdad u bräjdad u
 drag äut sätt de blaj en langar drival -

så langar att 'n, räckad runt kring but'n,
 på rastbunni in äj, sänn bräjdäd ja ä viska
 u så en buttt kalm till, allt de tar, ja in
 undar armän i brygakausa u nä gar ja i
 ärdning de vickta, fyst ställar ja upp, rast-
 bunni på brygkränku u star äj kanickan
 mäj klapptraja u rättar tappan äj kanickan
 så laggar ja fyst kalm drival'n, runt kring
 in äj bunni, så laggar ja ä ajnärtrysä för
 kanickan u sänn kalmvisku därpa u så
 laggar ja legrar kors u kryss äj buttt'n,
 u annu en kån träj stillkar ajnä u sänn
 kalmän därpa u bäggi brygstajnar på de
 att int alkikar skall flautt upp när rast'n,
 bläjr påhäjstar. När ja förr brygdäd till
 jäut stäjgd ja upp klucka kån på nabi
 u lägd äld unda bryggsgröjtu för de tuld
 atminst 'n, en kåjm järn gröjtu kokäd
 upp u da skudd malbä kajsär på, de kadd
 ja u tot äj baljar dagän jäut, skudd drick

blaj starkt u gult skudd'n, ha a kappi
 malt till vart spann dricka, förr brygåd
 ja tjuga spann drick till jaul män de hadd
 ja tau råstar, var var da tåj mänskas häusald
 u drick skudd de vät till. Män oi brygger ja
 en trettan fjortan spann sätt nä har ja bar
 en rast. När nä gröjtu mäj vattna kokad upp
 skudd malta hitas ja eller kajs ja malta
 som var sår, um än vidd så kund'n, zyft
 de ja kväld'n, de har ja int just braukt
 gärt för ja har allat hatt sytt malt ^{ty sött}
 män ja har kajat att sumbli har gert de.
 De var annas bra um än var tau till jål-
 pås at da kund, en ja kajs ja de kajt
 vattna ja malta u dann so brudu u råj-
 rad kring aj malbalju ti dess allt malt
 blaj vat män de skall var som en jöc-
 kar gröt u sån skall de spa i tau kajs-
 mar u stup aut, mäj brudu tvers yvar
 balju u en sack yvar sätt de haldar

35

si varmt, man en par gangar undar
 de tau kajar de stor aj stup, star
 ja ginum de maj brudu ("brödspaden")
 u tyllar pa igen. Nar de da har stat
 u stup ant ("svalla") i tau kajar skall
 rast in, kajsas pa, ja har a staur bryggas -
 kajs a "vattens kopu" som gar fjär liter aj
 dan kajsar ja maj, fyst a par kajsar kok-
 kitt vattan, grojdu skall na var full maj
 kokkitt vattan igen. Den färdulagd rast
 kalju sum ja forant har stat um, u stor
 pa rastkränku, skall na kajsas pa fyst
 a par kajsar kokkitt vattan for de myau-
 knar rastkalmän sann tar ja nagla kaj-
 sar av de stupna malla, sa a spann
 kokkitt vattan, sa atarigan, nagla kaj-
 sar malt, man ja for ta g aj maj kag-
 gi handar for kajsu jar tung, nar de
 bläjr, en duktu rug pa na, for armar
 jar lajt sommar an i byuga eller tret -

ti års åldan, man de gör bra läj kval,
 när allt mältt har kum på rastbunni
 u vabnå är påhåst and upp till bråddn,
 tar ja ör kajl tappan sått de far skval
 av, a balja full, da sätter ja aj tappen
 igan u häjsar på alltikon igan da far de
 sta en fäm minutar alla så u sinka "klar-
 na", da tar ja ör tappan läjt försiktut. u
 sätter en vispsvilk allat a pinna i mil-
 lum sått de stivar aut en jamnar
 strikå u da kajtar de alt bryggån har
 kum till rinnå. Bryggån har ja fat
 till rinn all gangar ja har bryggå u
 gift har ja blitt, u påjku som int fick
 bryggån till rinnå, ha blaj gift läj kval
 sått ja tror int mit på stikt skrack.
 De som de runnar av kajtar lannå u de
 häjsar aj gröjtu ättar hand de rinnar
 av, för lannu skall aj gröjtu u kopa
 ha skall kat u skämmas av till dass ha

skullar blank da jār ha fārdu, um i
vill kan 'n. kok humblan aj star grojtu
mān kan kan u kokas fōr si sjālvar. de
jār mäst'n. bāst. Till a kār pa hundrātāj.
litar som vār har har ja pān allar prāj.
pākta humblā abbasum kan jār starkar
till fōstas, kan skall kok en kalltājma
abminst'n. När sām lānnu ("vōrti") jār fōr-
dukakt, dān tāj'd'n. de var gult um soc-
kar u sajsan kund'n. ta aj a par kilo
u kok māj i lānnu, da blāj drick bāttar,
mān nā jār de dāug māj a halft paked
kron i ställa. När nā lānnu jār blank u
klar hajsar ha or grojtu u aut pa gard'n.
aj baljar till svalna u humblin slas aj
um 'n. jār kaktar fōr si sjālvar, i gam
blā tājdar nār de var gult um kappar-
kättlar svalnad di drick aj dajm, mān
di skudd antligan skāuras blank māj
alt int drick blāj "unglut" fōr da blāj

de giftud u da kund falki blaj sjauk
 au de. När ja har häjs gräjtú kom för lön-
 ná, så berar ja aj na sa mang spanu
 vattán till som ja vill ha spanu með dric-
 ka, in, for kald neg rækning na spanni
 sátt, de stámmar með drick när de
 skall þynnas na kári allar kára. När ná
 atarigan gräjtú kummar till kaka star
 ja de kakast vattná na rást in, igánn
 fyst sáttar ja aj tappán festas for de
 skall int rínn þversiginum mátt de
 sam intá, de bihövar sta en kalltájma
 u dragá for de jar ánnu mik go must
 aj. Þást jar de till þa de fyst avrin-
 ningi till ál for da blajr, de dundar u
 de, andrá avrinningi blajr þundrická
 allar svaldricka de jar, ett u de sam
 mánt. Man blajr kári ánnu int fullá
 sa dæugar de ánnu sánn andrá rin-
 ningi har rin, av till sta na nag spanu

maj vattän sätt käri bläjr lagum fel-
 la, lännu av andra u brid avrinnungi ko-
 käs int ättar ka har rim av äut'n, de
 far rim av sakt u vackat som de fystä²
 u de säjr allbut klart u jänt äut. När
 nä de jar avstak² si, under kädjén lännu
 svalnar, skyllar ja ännu en gang drick-
 käri maj kallt vattän u bärar najr dum
 i källan u ställar dejn pa drickkränkar
 ja skall rit av all brygggrajar till släud
 de kan allbut var läjt nojsamt. När sänn
 lännu har blitt lagum sval skall drick
 bynnäs, da tar ja kajsu u kajsar aj pån
 spann i kaga u bärar najr dum i källan
 sä sättar ja bryggkratt'n, pa tunnu u
 slar aj dejn gangu ättar dännu viss
 karä ättar käri bläjr fullä man di
 far int var rickbut fullä för de skall
 var järsningräum, mint'n, ett halft,
 spann. När nä dricku har kunnä aj

käri, da skall de gis som var sår, 'n,
 skall lägg aj jast, män de jär nog māj
 de u, för de jär int var för kallt u int
 för varmt änt 'n. när ja tar nāj's handi
 aj drickkara skall de kälna kring hand- ^{ty kykla}
 loan da jär de lagum svalt till "gis" lägg
 aj jasti. Förr nyttās de alldri nāj ann
 än kajmjäst till gi drick māj u de skudd
 gajmās föran daj'n bryggningi till danne
 u yms as vaktän pa iblant, att ha int blaj
 faul, för kajmjäst um ha int blaj tagi
 vara pa ha kund antligan lukt faul sum
 as pa u dängd int till naga. Män förr
 när di nyttād kajmjäst till gi drick māj
 da "gav di nyr na," kajtād de, di röjrd
 aj na läjt kajnt sockar u vajtasmjöl u
 stäld becken ^{pa māj kykla} kaj verman da sag 'n, um
 ha röjrd si, gärd ha de da var ha däng-
 li. När sän jasti kom aj sättar ja sprunde
 pa u kånar ättar att kanickan u kap-

nån sitar säkat äj, tappan skall bräjas
 äj sätt de knackar, fär alltut dajm biske-
 ning um, som fär ovän till tapp äj dricka,
 män de fins a svickhul pa tunnu u de
 sitar alltut bakför sprunda de sitar äjn
 lajti runt snicki pinna äj, dan sättar
 ja u äj, män när jästikar kum äj tar
 ja brudu u sättar näjr ginnum sprund-
 hula u dragar kraftut fram u bibaks
 nagla drag, sätt jästik bläjr, ordänklit
 blandi maj dricka, da fär de sta till
 dann märgin. De fyrt ja går när ja
 kummar upp sä går ja näjr i källan
 u fär ör sprunda u sättar nasar yvar
 kara, har de gynt jäsa kummar de a
 stark daun upp i nasar u ja fär skynd
 mi ta bort dum, män har de int gynt
 röjr si som vor sär, da kan'n, tukk
 sä mik än vill män da bläjr de ann
 u går da. Förr i gamla tädar da.

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942, M. Thomsson, Gotl

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR
Frgl. M 87

hos jantaur'n, fram u laggdas aj hys'n,
 allar usä aj smidesu, för han skud var
 raudnas u kajras näjr aj punnu u röj-
 ras ikring tüss han blaj kalldar, de bräu
 kåd vantivajs jälpa. Man nä gar ja int
 sä aut'n, nä tar ja drickkannu var har
 annu, en sannar gammal kleinod, dan
 kappar ja full maj dricka u sä laggar
 ja aj en bit jast till u läjt sockar, nä
 gir ja alltut drick maj prässjast, drick
 blajr mast'n, all dri saurt när'n, gir
 de maj kaupjast, u sä ställar ja kannu
 pa spajs'n, när de da gynnar blaj varmt
 u sojns att de jäsar maj skick, da
 slar ja näjr de aj punnu u röjrar kring
 u da bräukar, de alltut kum till jäsä
 de har hänt si någon gang pa vin-
 tan när kyldi har vart starkt män
 de händer int läjt, att int dricku
 kummar till jäsä, kummar ha int

till jäsä da bläjs ha självsaur, Gud
 bivars för de. När drick kar jäs i träj dygn
 jär de färdigast u da skall de sprundas
 till, de jär mik vickbut annas star de
 av si ellar daunnar av u bläjs bär blask
 till slaut. Um n. bryggar kan kar mäj öl
 till jaut ett starr u ett mindar de går
 ja alltut u int far ör tappän någon
 gang ör de läjt kára forn bjugändags
 bajs, da smakar de antligan starkt
 u fräjskt da, de kans fräjskt så langt de
 gar. När ja sprundar till drickkäri gar ja
 sä, ja far läjt ryggnäl pa en djampar
 balldrick u läjt vattän u a skajd u rojrar
 ihop sätt de bläjs en tjäckar dajg, sä
 far ja skajdi u smajtar kring sprunda
 u sletar till de mäj skajdi sätt de
 bläjs ricktut bet, män de går ja int
 forn tid dagän när verst jäsningi
 jär avskild när n. sänn skall tapp

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Acconr. 19942, M. Thomsson, Gotl

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Frgl. M 87

44

aj dricka kan de hitt pa att de int
 vill rinna, de kan blaj far svicket man
 de kan u kum humblaasc aj kula, man
 de fins rad far jar de svicket dar in,
 or svicken, u jar de humblaasc som
 majtar, brukar ja alltut ha a gami
 mat sticknat di rajds till putt hart de
 maj, de jar int vert till gar som en
 skaffardrang gerd nar de var bryllauyr
 en gang, de var trangt um raum aj
 kattan de hadd di drickara pa fasta
 lufta som di sagd den sajd in, man
 na hjatar de kall in, upp fastar. Han
 skudd tapp aj dricka de var alltut skyf
 fadrangens skyldhajt, man de kom
 humblaasc aj tappkula u han hadd int
 fulmad till sta dar nar de var fullt
 maj ungdomar aut pa gard in, aut in,
 han stald spanna undar u de dricktay
 man i handi u gick aut pa gard in, u

skaffardrangon
 hette i gamla hider skonbor

pratad maj näjkar. Därst de var gytt
 kallingar sår u skraja för dricken rant
 brappnar näj i fastan, sumt jag upp
 u skudd sätt aj kappan u kan var int till
 fas u de blej en fasti uppstandals av män
 män de var viss någon som var fastondu
 u sättad handi föra ti dass di fick lajt
 igån skaffadrängen u kan fick kum maj
 drickappren, de jar mang ar sänn nä,
 lali mang yvar jämti män ja huscar de
 amu u skaffadrängen livar amu, män
 kan jar nä yvar sjutti ar, ja nä kom
 ja nuck en lit fran bästi män ja bycket
 att de kanske kund ro ar till häjra.
 Ja nä har ja talt um hur de gar till ti brygg
 drick här i När, så har ja bryggä u mor
 u marmor u att de andra föraut har målt
 u brygg na sam väjs sätt de här jar
 gamla sakar de man um en mans ålder
 jar de nuck bortä alltikar för de jar int
 mang som bryggar nä

1/ jagade
 Herrens

Nå vill ja fortsätt u svar på frågor aj
 iss här fråglistu igen, man ja tror int att
 dan sum har skriv iss här fråglistu har
 söjkt u bygg någon gang själv sasum
 de star här b) mäskenes kakning! de
 kan väl alldri var någon sum kakar "mas
 ken", da blaj de nuck såupa i ställ för
 drick da, u svidi välling till på kaupa.
 c) "silning", säjningi gar ginnu råstbun-
 ni som ja nå föränt har beskriva. dt.
 vörtkakning, här belås um varm stajnar
 som vermdas aj äldan u lägdas kajt aj
 lönnu, så har var int gärt här änt'n, här
 lågd var berr rajn stajnar på råstkalman
 sått kan skudd kald si på but'n, aj råst
 bunni. Hamblåkakningi gar ja nå för b) e)
 "jästning", en del av den första vörten vid
 brygd vari jästen sattes för att jäsa upp
 innan den tillsattes hela brygden, ja de
 kund kansk int var så oäva för dricku

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949

GOTL. NÄR

Frgl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Accnr. 19942. M. Thomsson, Gotl

44

kom nuck till jäs låjt förr män de jäs
 så att de jäs olåjt folk u olåjt sidar, "gård
 kar", kallar vår för jäst kränku, jäst som
 flyttar avanpå i jästkarer, flautjäst. lagning:
 avläpp på driktunnu jäs kanickån, när bap-
 pän kummar ör, kajtar de int så majr än
 här på Gotland? de var besynnalitt, drickat
 har såttat, drick har sått si, sår vår när
 de int blajt jäst i kannu när drick har
 stat i kannu a stund. Anm. Undersök med
 alldeles särskild nagganhet betydelsen
 av orden svicka och dösvicka i den män
 dessa ord finnas i måtet. Svicka fins i
 melå drickarå jäs så svicktet sått drigg
 skå vill int rinna, män därför sitar de
 svickhul på drickarå, um in, da lassar
 på svickhulå som sitar a runtsnicki.
 pinnå åj, så skvalar dricku aut u da gal
 lar de till parrerå, att int dricku spräu-
 tar yvar kannu. allar de som in. bappar åj.

U så sprundas drickkärå till på brid dagen
 maj dag som ja har biskriva, män rättar kund
 u jålp till, di kund jet bart daggan, män da
 to di aska u jäckad ihop maj vaktan u näglå
 kann nyar män de tyckad int rättar um
 de naj, da fick de var i frid, de var dar
 för som de blaj så sviktet u de var just
 de som var surin, ja drickå att kärå
 var ricktut lufttet u annu jar, för da
 kaldar drick si gubb u blajr int skålt.

4 avslaget

Män "dovicka", vajt ja int va de kan bitajda
 20. Finnas några minnen av för flera gårdar
 gemensam brygd: um de var någ ånsumna
 gamla folk allar någon gubb eller kal-
 ling som int hadd någ till brygg åj, så
 gick di till någon annar maj, a par kappor
 malt u lajt kumbla u fick a par spam dric-
 kå på någon kutting sum di hadda, de
 bräukt vanlitvåjs var till jaul, män någ
 ann harybryggning hadd vör int har.

Brukade man ge barnen eller grannarna
 något av det nybryggda drickat att smaka.
 Ja um di kom in när'n. bryggd, så blaj di
 bjandna smak lännu u de drack di ar bryg-
 gaskärsu, de var int så fjäskut i gamla
 tändar, män kallas när vår hadd släut bryg-
 ga de hadd vår da intä. 21. Redogår för i
 bygden fardom gängse folktras föreställningar
 i samband med humleadling och brygd. Att
 näjkar skudd ha näglä humbläkuppar ja braus-
 så för att särkas skudd tyck um dum har
 ja nuck häjrt, män um drick int vidd jäsä
 så vermd di janstauru u rärd ikring kraf-
 but u um de jäsäd för mikä släpt di näjs
 a näjveryt ägg da stännäd de av i jäsni-
 gi, de har ja tillumgi vart maj um män
 när ja sän när drick so släut skylläd av
 kára da var de har ett tunt skinn um
 äggä, all skal hadd drick frät av de
 har ja set maj näjn äjgna ängä.

22 Finnas exempel på gåtor i samband med humleodling och brygd? Gar mang varv runt män alltri matsols? Humbläranta.

IV Beredda drycker, vilka ej vara maltdrycker.

Sm ar mjölk tillredda drycker ha behandlats i fråg. mjölkhuskällning. 23 Mjöd? är detta ord levande i målet? Ja, vad betyder det. Mjöd var en sorts gult dricka som di bryggad på hanning de var starkt u kund till u maj råsa. Finnas några minnen av den forna mjödberedningen?

Ja her nä fat prat maj a mänska som hadd råjda på hur di bryggad mjöd i gamla råjdar. Till braj liker vatten to di ett kilo hanningkakaz som di kokad ör i vatten när di blaj orkaknä säjdes vaxin ifran u hanningvatten tappas på en kudding u gavs jästi på när de blaj lagum svalt, de skudd pånä kring handlidin, da var de lagum gradar varmt till lägg aj jästi di hadd väl ingan anna gradstick

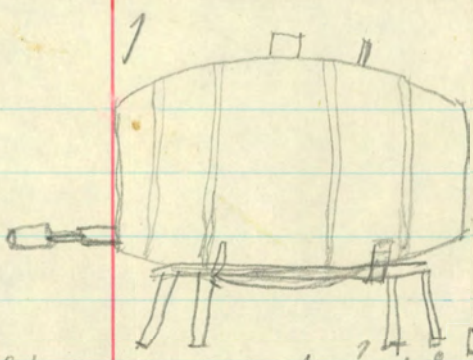
[vaxt]

[Termometer]

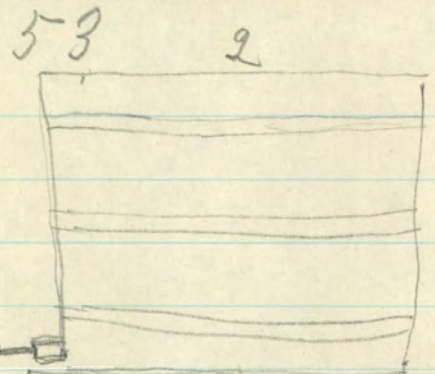
51
 där länd in, men de skudd ing humblå u
 ing målt till mjöd, men de blaj starkt
 lojkväl, men de kund sta i månar u år star-
 kare blaj, de, här de var säkat tillsprunda
 ter för aursäkt att ja skriver dålit i dag
 får ja liggas u skriver, ja har fat ont i
 dagn bajnä sått ja liggas māj kånpusar
 imot um de jör gickt allar någ ann de
 vajt ja intä de blajr väl snart bra
 igån. 24 Beteckningar för enbärsdricka: Öjn
 bärsdricka. Ja var förrundagan på bigraväl
 så u da fick ja prat māj a manska som
 vist rajda på rickbud māj skick lajns di
 brygd ajnbärsdricka förr i länd in, Fyrt
 hängeläs, en en kärq älter läda på braustä
 māj att hand um hals in, u så på māj ryg-
 hänskar, för fyrt skudd de strajkas ajnäs-
 bar, di stas sånn aj ajn rajn träjbalja
 u så på māj träj stajdu u stajt sunda
 dum till mas sånn häldäs de kallt

[korn-
pösar]

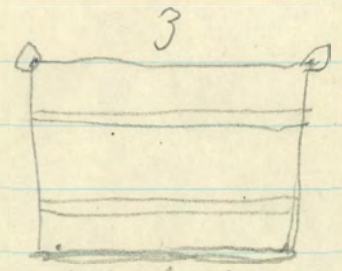
vattån på dum som skudd stå u drag
 till damm. dagen vattån u ajnbår tos på
 ho ("etter getor") sånn såjldas de ginum räst
 såsum maldrickå u fick sin av u blåj
 klart mån de skudd humblå på, pån
 kaktås i vattån u sloj aj varmar, u
 jästi lågdås på u sloj aj drickarå fylg
 måj drickå u råjrdås king. Till skiltå
 på maldrickå u ajnbårdrickå brygdås
 ajnbårdrick kallt, mån var de på
 vinlan brygdås ajnbårdrick fick 'n,
 verm lannu sätt de var lagum. varmt
 till jäsa, ålbar träj dagar sprundås de
 till som vantit. Ja nå har ja så gult
 ja kunt biskriv brygningi her på När, had
 nå u aj gamblå tåjdar, når de ger umm,
 en halsti är jar de kansk berr a minna.
 Låg va di vill så jar de gult måj låjt
 hājmbrygt dricka hålst på summan
 i s. alkit 'n, når svajt 'n, lockar.

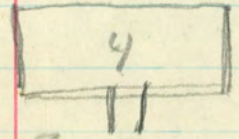
1
Ölbunne på kränkä
máj kanick u kapp
sprund u söck

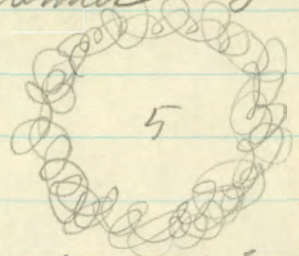
2
röstbunne
på kränkä
máj kanick
u kapp

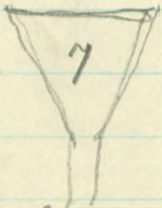
3
balja till svalna
lamm

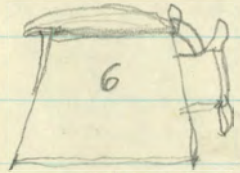
4
gammal brygbratt

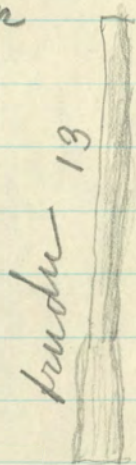
5
halmdrival

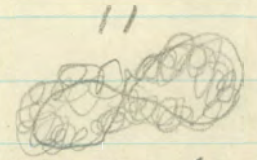
7
nöjar brygbratt

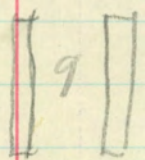
6
drickannu

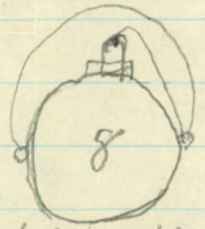
13
sprund

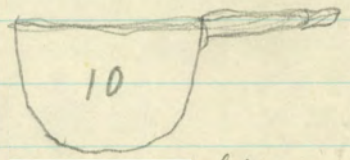
11
halmvista

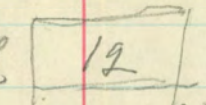
9
legrar

8
drickbyttå máj
snöjr ella kätting till
handag u prupp máj snock

10
brygstaj-
när

12
brygstaj-
när

ULMA 19942. M. Thomsson. 1949
GOTL. NÄR
Frgl. M 87

Kopia från Institutet för språk och folkminnen, Acconr. 19942. M. Thomsson, Gotl

[19942]

1
 Dalbo När den 20-3. 1949.
 Vill jag här svara på de frågor som äro
 betydliga. S. 12: "in får tank långar äj
 en stäjn än in kan säj". Detta är ett
 ordspråk som användes om en inåtvärd
 människa som ingenting vill säga om
 utan man får tänka sig till vad han
 menar. "A inbund manska", S. 24. "Lätt fram
 drick till stappän". Detta gjordes julkvällen
 för "andagan morgän kom stappän". Jag
 skall skriva mer om stappän när jag får
 tid, "om ni vill" i samband med vinkar
 orkar och börja där jag slutade sist.
 S. 15. "Fajnt u stint kån skedd de var fi
 mat". Med stint kån menas inte full
 matat. Fullmatat korn är när axen
 är väl matade är de inte de så är
 "di stäjt", det sitter hit och dit ett
 korn på axen det blir liksom kakor på
 "stäjt", de begagnades förr på "broda

"lämnar", de satte ner en stolpe på var
 sida om gårdsgården med en brädaige
 som som spikades fast på stolparna.
 u. de käftad stäpta, förr när de int fans
 sycklor gick folk i "mik gänt" genvägar
 u. klädd yvar stäpta. Tint kann, "stort
 och tint, int "slämkänn" det är korn utan
 karna S. 16. Kännä skall ha råum till stups
 aut si (svälla) så skall det heka, (stups aut)
 samma som svälla, S. 34 "trudu" som man
 rörde i maltbajan med, betydde väl
 egt. vävtrampa? Ja, användes trudu annat
 än att röra i malt och dylikt med?
 Trudu användes även att slå bröd och
 limpsdegen med, S. 35. "översattes det med
 brödspaden"? Nej, brödspaden har endast
 kort skaft och användes endast att ta
 upp degen ur bräget på bakbordet. S. 37
 "ett halft paket kron", därmed menas sött
 medlet "kron" som är i små paket, och står
 kron på